

लोणार सरोवराचे जतन, संवर्धन आणि विकास
आराखड्याबाबत रिट याचिका क्र.४५४९/२००९
संदर्भात मा.उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ
नागपूर यांनी दिलेल्या आदेशानुसार लोणार
सरोवर विकास समिती स्थापन करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.१२१/फ-९
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२.
दिनांक : २४ ऑगस्ट, २०२१

वाचा :-

१. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय मुंबई यांचा शासन निर्णय क्र.टिडीएस-२०२१/०२/प्र.क्र.१३५/पर्यटन, दिनांक २४.०२.२०२१
२. मा.उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ नागपूर यांचे दिनांक २८.०७.२०२१ चे आदेश
३. मा.उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ नागपूर यांचे दिनांक ११.०८.२०२१ चे आदेश

प्रस्तावना :-

लोणार सरोवराच्या विकासासाठी संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयानुसार “लोणार सरोवर विकास आराखडा सनियंत्रण समिती” व “लोणार सरोवर विकास आराखडा अंमलबजावणी समिती” स्थापन करण्यात आली आहे.

तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने उपरोक्त गठीत समित्यांबद्दल आक्षेप घेतल्याने लोणार सरोवरासाठी राज्यस्तरीय समिती, प्रादेशिक स्तरिय समिती व लोणार अभयारण्याचे हद्दीत समाविष्ट असलेले लोणार सरोवराचे क्षेत्र तसेच Ejecta Blanket चे संवर्धन करण्यासाठी Task force गठीत करण्यात येत असल्याबाबत मा.उच्च न्यायालयास शपथपत्रान्वये कळविण्यात आले होते.

तथापि, मा.उच्च न्यायालयाने संदर्भ क्र.२ च्या आदेशान्वये वरीलप्रमाणे तिन समित्या स्थापन करण्या ऐवजी केवळ Lonar Crater Lake Development Authority ही एक मध्यवर्ती संस्था स्थापन करण्याबाबत सुचित केले आहे. तसेच सदर समितीमध्ये अशासकीय सदस्य, शासकीय अधिवक्ता व वकीलांचा समावेश करण्याबाबत तसेच सदर प्राधिकरणासाठी प्रतिनियुक्तीवर अधिकारी व कर्मचारी वृंद उपलब्ध करून त्यासाठी पुरेशी आर्थिक तरतूद करण्याचे निदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिले आहेत. त्यानुसार लोणार सरोवर विकास समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

लोणार सरोवराचे जतन, संवर्धन आणि विकासाकरीता “लोणार सरोवर विकास समिती” स्थापन करण्यास खालीलप्रमाणे शासन मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

१	विभागीय आयुक्त, अमरावती विभाग, अमरावती	अध्यक्ष
२	मुख्य वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प, अमरावती	सह अध्यक्ष
३	जिल्हाधिकारी, बुलढाणा	सदस्य सचिव
४	कुलगुरु, अमरावती विद्यापीठ	सदस्य
५	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परीषद, बुलढाणा	सदस्य
६	मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अमरावती	सदस्य
७	उप संचालक, नगर रचना, अमरावती	सदस्य
८	प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, अमरावती	सदस्य
९	अधिक्षक, पुरातत्व विभाग (Superintending Archaeologist, Archaeological Survey of India)	सदस्य
१०	श्री. सी. एस. कप्तान, ज्येष्ठ वकील (मा.उच्च न्यायालय द्वारे नामनिर्देशित)	सदस्य
११	श्री.आनंद परचूरे, वकील (मा.उच्च न्यायालय द्वारे नामनिर्देशित)	सदस्य
१२	शासकीय अभियोक्ता, मा.उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ नागपूर	सदस्य
१३	अशासकीय सदस्य (अध्यक्ष यांचेकडून नामनिर्देशित)	सदस्य
१४	अशासकीय सदस्य (सहअध्यक्ष यांचेकडून नामनिर्देशित)	सदस्य

सदर समिती लोणार सरोवराचे जतन, संवर्धन आणि विकासाबाबत विविध क्षेत्रातील तज्ञ व अशासकीय संस्थांशी विचार विनिमय करून आराखडा तयार करेल व सदर आराखड्याचे अंमलबजावणीचे सनियंत्रण करेल.

२. अध्यक्ष/ सह अध्यक्ष यांचेकडून नामनिर्देशित अशासकीय सदस्य हे संबंधित क्षेत्रातील तज्ञ असतील व त्यांची नियुक्ती नावाने करण्यात यावी. सदर सदस्यांनी बैठकीसाठी प्रतिनिधींना न पाठविता स्वतः उपस्थित रहावे.
३. सदर समितीचे अध्यक्ष यांना आवश्यकतेनुसार विशिष्ट कारणास्तव उपसमिती गठीत करता येईल. सदर उपसमितीचे अध्यक्ष मुख्य समितीच्या सदस्यांपैकी एक असेल व त्यात संबंधित क्षेत्रातील तज्ञांचा समावेश करता येईल. सदर उपसमिती मुख्य समितीस आवश्यक कार्यवाही व निर्णयाकरीता अहवाल सादर करेल.
४. सदर समितीच्या बैठकीचे कोरम पूर्ण होण्यासाठी बैठकीमध्ये अध्यक्ष किंवा सह अध्यक्ष आणि किमान १ अशासकीय सदस्य आणि किमान १ वकील यांची उपस्थिती अनिवार्य राहिल.
५. सद्यस्थितीत सदर समितीचे कामकाज शेगाव विकास प्राधिकरणाकरिता उपलब्ध करून देण्यात आलेले अधिकारी व कर्मचारी यांच्यामार्फत करण्यात यावे. शेगाव विकास प्राधिकरणाचे काम संपल्यानंतर सदर अधिकारी व कर्मचा-यांच्या सेवा लोणार सरोवर विकास समितीकडे वर्ग करण्याची कार्यवाही वेगळ्याने करण्यात येईल.
६. लोणार सरोवर विकास समितीमार्फत निश्चित करण्यात आलेला आराखड्यातील कामे विविध विभागांमार्फत प्राप्त होणा-या निधीतून तसेच अभिसरणांतर्गत (Convergence) करण्यात यावी.

७. वरील समितीमधील अ.क्र. १० ते १४ वर नमूद सदस्यांना राज्य शासनाच्या अधिकालीक वेतनश्रेणी असलेल्या अधिकाऱ्यास देय असलेला प्रवास भत्ता व दैनिक भत्ता अनुज्ञेय असेल. या बाबींकरिता होणारा खर्च जिल्हा नियोजन व विकास समिती (DPDC) अंतर्गत असलेल्या संबंधित लेखाशिर्षामधून उपलब्ध होणाऱ्या निधीतून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०८२४१५४१५०५२१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(गजेंद्र नरवणे)

उप सचिव (वने)

महसूल व वन विभाग

प्रत :-

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.राज्यमंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव
३. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
४. अपर मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
५. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, जी.टी. हॉस्पिटल आवार, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव (पर्यावरण), पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. प्रधान सचिव (पर्यटन) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१५. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१६. मुख्य वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प, अमरावती
१७. विभागीय आयुक्त, अमरावती
१८. जिल्हाधिकारी, बुलढाणा
१९. कुलगुरु, अमरावती विद्यापीठ
२०. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परीषद, बुलढाणा
२१. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अमरावती
२२. उप संचालक, नगर रचना, अमरावती

२३. प्रादेशिक व्यवस्थापक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, अमरावती
२४. अधीक्षक, पुरातत्त्व विभाग (Superintending Archaeologist, Archaeological Survey of India)
२५. महालेखापाल-१/२ (लेखापरिक्षण/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर
२६. वित्त विभाग (व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई
२७. निवड नस्ती (कार्यासन-फ-९), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई